

ІНІЦІАЦІЯ ГОЛОВНОГО ГЕРОЯ В РОМАНІ В. М. ГЮГО «ЗНЕДОЛЕНІ»

Славич Т. Я.

*старший викладач кафедри романських мов і зарубіжної літератури
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Рошко М. М.

*кандидат філологічних наук, доцент,
декан факультету іноземної філології
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Гаврило І. В.

*старший викладач кафедри романських мов і зарубіжної літератури
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна*

Ініціація (від лат. *Initium*) – початок, початкова стадія чогось. В первіснообщинному ладі – певний обряд, пройшовши який неофіти ставали повноправними членами суспільства, дорослішали. В нашій розвідці ми намагатимемося показати як головний герой роману Віктора Марі Гюго «Знедолені», Жан Вальжан, пройшовши різні випробування та виклики долі, змінюється, перероджується, а, відтак, знаходить сенс існування та самого себе. Випробування на шляху героя загартовують його, змінюють його погляди, трансформують особистість та духовно перероджують. Ініціація передбачає певне переродження неофіта, певну символічну смерть людського я і народження оновленої особистості. На нашу думку, саме це і відбувається з головним героєм роману «Знедолені».

Мета тез. Ми робимо спробу розглянути мотив ініціації в романі В. Гюго «Знедолені», досліджуючи перипетії сюжету твору та розглядаючи їх крізь призму міфологічного та психологічного методів.

Завдання тез:

1. Висвітлити першопричину змін в душі героя.
2. Дослідити символічні «ритуальні переродження» героя.
3. Окреслити епізоди самопожертви героя в романі.

Джерела дослідження. В процесі нашого дослідження ми не могли пройти повз робіт Наливайка Д.С., Дзюби І.М., Постової Н.С., Льюїси М.В.

Об'єктом дослідження виступає роман В.М. Гюго «Знедолені». Предметом дослідження є аналіз сюжетних ліній пов'язаних з Жаном Вальжаном.

Актуальність нашої роботи полягає у оригінальному погляді на роман В.М. Гюго, результати дослідження можуть бути використані на уроках зарубіжної літератури та для подальших досліджень.

Роман починається з певного протистояння праведника Мірієля та каторжника Жана Вальжана. Благородні вчинки першого – стають причиною глибоких змін в душі останнього, котрий переосмислює своє життя, себе як особистість і повністю змінюється. Ця доленосна зустріч ніби стає причиною переродження головного героя, який змінює свою поведінку, намагається виправити свої вчинки, а, зрештою, й вчиться жертвувати собою заради інших.

Однак, не лише люди впливають на Жана Вальжана. Символічний спуск на дно, до пекла, потойбіччя відбувається з героєм два рази:

1. В розділі «Поміж соснових дощок», де героя поміщають в домовину, в якій він втрачає свідомість і, пізніше, прийшовши до тями, ніби воскресає вже іншим, наповненим сакральними знаннями та з новим статусом.

2. В розділі «Бруд, переможений силою душі», в якому Вальжан спускається до паризької каналізації, щоб врятувати Маріуса Понмерсі. Ці символічні кола пекла клоаки завершуються ще одним символічним актом – виплатою викупу злодію Тенардьє. Ця ініціація завершує процес становлення героя і наближує його образ до морального ідеалу В. Гюго. Він усвідомлює свої помилки, розуміє як і що слід змінити в собі, щоб розпочати достойне життя.

Вже будучи поважним мером, Жан Вальжан дізнається про затримання старого Шанматьє – простого підрізальника дерев, якого городяни прийняли за каторжника Вальжана і вирішує віддати своє життя в руки Бога. Він розуміє, що «може стати праведним перед обличчям Бога, тільки осоромивши себе в очах людей» [2]. Головний герой проходить через різні випробування на шляху до признання в залі суду, доводячи, що він вже не той, що колись, демонструючи нового себе, і, доводячи самому собі, в першу чергу, а потім вже й суспільству, що життя іншої людини важить для нього більше ніж своє власне.

Слід також відзначити епізод порятунку Маріуса на барикаді, який дає Вальжану розуміння того, що він має змогу покінчити з життям самотника-одинака і має шанс на життя сповнене любові та турботи про

когось. Фізичне випробування в «чреві Парижу» загартовує характер героя і надає йому впевненості в своїх силах. Морально ж він доходить висновку, що його життя наповнене сенсом та важливе, оскільки від нього залежить життя і щастя інших людей і він в змозі допомогти їм. Таким чином, ми бачимо, що герой, через низку подій та викликів змінюється, росте в духовному плані та перероджується.

На нашу думку, автор змальовує героя, на долю якого випало багато випробувань. Однак, якщо в минулому, він діяв неправильно, і таким чином занাপашав свою душу, то після знайомства з єпископом – навчився відповідальності за свої вчинки як перед суспільством, так і перед близькими йому людьми. Саме його моральна вимогливість до себе допомогла герою змінитися та еволюціонувати морально.

Література:

1. Білецький О. Віктор Гюго (до п'ятдесятиріччя з дня смерті) // Білецький О. Зібрання праць : у 5 т. Т.3. Київ: Наукова думка, 1965. 398 с.
2. Гюго В. Знедолені. Режим доступу: <https://www.ukrlib.com.ua/world/printit.php?tid=705> (дата звернення: 11.04.2023).
3. Гюго Віктор. Знедолені. Скорочений переклад з французької Віктора Шовкуна, вступна стаття Д. С. Наливайко. Харків : Фоліо, 2015. 793 с.
4. Наливайко Д.С. Віктор Гюго. Життя і творчість. Київ : Дніпро, 1976. 147 с.
5. Славич Т.Я., Гаврило І.В., Рошко М.М. Мотив ініціації в романі В.М.Гюго «Знедолені». *Міжнародна наукова конференція «Філологічні науки та перекладознавство: європейський потенціал» (3–4 листопада 2022 року. м. Ченстохова, Республіка Польща). “Baltija Publishing”*, 2022. С. 100–104. (електронну версію збірника тез конференції “Philological sciences and translation studies: European potential” розміщено за посиланням: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/280>)
6. Mario Vargas Llosa. The temptation of the Impossible: Victor Hugo and “Les Misérables”. Translated by John King. Princeton University Press, 2007. 196 p. URL: <https://bit.ly/3KRqfGo> (дата звернення: 11.04.2023).
7. Roche I. Character and meaning in the novels of Victor Hugo. *Purdue studies in Romance Literature*. Vol. 38. 2007. 242 p. URL: <https://bit.ly/3Uos01b> (дата звернення: 11.04.2023).
8. Victor Hugo on Things That Matter. Ed. by Marva A. Barnett. Yale University Press, 2010. 491 p. URL: <https://bit.ly/40ZrWr1> (дата звернення: 11.04.2023).